

Čas kráča dlhým krokom. Krok Prof. Dobrotku je však dlhší a čas na neho nemá. Nič lepšie ma nenapadlo, keď som sa zamyslel nad vitalitou a neutíchajúcim entuziazmom nášho jubilanta. Čas nič neubral na jeho pracovnej výkonnosti, ani na britkosti jeho intelektu. Osobnosť Prof. Dobrotku je mnohorozmerná a komplikovaná, ako sa na personológa jeho formátu patrí. Nenadarmo sa jeho najlepšie práce dotýkajú psychopatií a mechanizmov osobnosti. Popri tolerantnosti, trpezlivosti a ochote podeliť sa so svojimi hlbokými znalosťami a skúsenosťami je to i nezmieriteľnosť, sarkazmus a vzdor proti vedeckému redukcionizmu a ľudskej malosti. Jeho životná cesta a profesionálna kariéra neboli z týchto dôvodov jednoduché a priamočiare.

Z životných reálií jubilanta si pripomeňme, že sa narodil a svoje školské a gymnaziálne roky prežil v Kremnici. Tento zaujímavý a mnohokultúrny región sa podieľal na formovaní jeho európanstva, či presnejšie "stredoeurópanstva". Prof. Dobrotka nikdy nezabudol zdôrazniť obmedzenosť a komickosť malého slovenského nacionalizmu. Rovnako plynule ako slovensky prednáša a píše nemecky a maďarsky, číta odbornú tlač v angličtine a francúzštine. V roku 1937 začal študovať psychológiu na FF UK v Bratislave a v štúdiách pokračoval u prof. Lerscha v Lipsku. Jeho profesionálna kariéra po absolutoriu je spätá s aplikovanou psychológiou - začínal ako psychologický poradca pre obchod a priemysel, pracovník Čs. ústavu práce a od r. 1951 nastúpil na Psychiatrickú kliniku v Bratislave ku prof. Guensbergerovi. V r. 1962-67 pôsobil ako asistent na Katedre psychiatrie ILF a zároveň ako externý vedúci Katedry liečebnej pedagogiky. V roku 1968 prešiel na Katedru psychológie FF UK, kde pôsobí dodnes a pedagogicky aktívne i po odchode do dôchodku.

Obdobie normalizácie nebolo priaznivo naklonené ľuďom jeho formátu. K menovaniu za docenta došlo 10 rokov po obhájení habilitačnej práce "Das paranoides Kind" (1970) a k zaslúženej inaugurácii za profesora klinickej a forenznnej psychológie až v minulom roku v rámci rehabilitačného pokračovania.

Publikačná činnosť Prof. Dobrotku zahŕňa vyše 100 odborných článkov, skrípt, prednášok na našich i zahraničných vedeckých fórach, z oblasti psychopatológie, psychofarmakológie a psychodiagnostiky, najmä projektívnymi metódami. Už v 50-rokoch publikoval priekopnícke práce o využití metódy numerického kvadrátu v psychodiagnostike neuróz, o diferenciálne-diagnostickom význame defektových predstáv v Rorschachovej metóde, či spolu s Pogádom o použití ROR v subnarkóze. Najmä jeho zásluhou je Rorschachova metóda pokladaná na Slovensku za alfa-omegu klinickej psychodiagnostiky v psychiatrii. Prof. Dobrotka je zároveň zakladateľskou osobnosťou československej forenznnej psychológie. Jej predmet a základné problémové oblasti formuloval vo svojej dizertačnej práci "Základné otázky forenznnej psychológie" (1969). Veľa prác publikoval v spolupráci s pracovníkmi Ústavu súdneho lekárstva LF UK, najmä s prof. Kokavcom. Spolu vymedzili odvetvie súdneho lekárstva LF UK, ktorá sa zaoberá psychologickou interpretáciou stôp (zranení a príčin smrti poškodených) vzhľadom na štruktúru osobnosti a aktuálny psychický stav páchatela v čase činu.

Záverom niekoľko slov o G. Dobrotkovi ako učiteľovi. Bol a stále je mimoriadne obľúbený vysokoškolský pedagóg. Jeho prednášky z forenznnej psychológie, sociálnej a sexuálnej patológie, Rorschachovej metódy sa vyznačujú obsahovou bohatosťou, pregnantnou štylizáciou a exkurziami do vlastnej praxe. Dokázal vždy vzbudiť pozornosť, ale niekedy i ľahkú nevoľnosť, najmä u afektívne labilných študentiek pri

demonstrácii svojej diapozitívnej zbierky "zvlášť zaujímavých mordov". Prof. Dobrotka je zároveň rekordérom katedry psychológie v počte odvedených diplomových prác. Nikto ich presne nespočítal, ale nikoho ani nenapadne jeho primát spochybňovať. Môžem však zodpovedne vyvrátiť fámu, že "Géza-báči" venuje svoju priazeň len študentkám. Mnohí z nás sme boli jeho diplomantami, recenzoval a oponoval naše kandidátske práce, či učebné texty. Vedenie Univerzity Komenského v Bratislave ocenilo celoživotné dielo a zásluhy Prof. Dobrotku o našu alma mater udelením Zlatej medaily UK.

Ad multos annos!

Doc. PhDr. Anton Heretik, CSc.

RECENZE

J. Zeig (Ed.): The Evolution of Psychotherapy

The Second Conference.

New York, Brunner/Mazel 1992. Stran 334.

Vázaná kniha ve vkusné úpravě je sbírkou 23 přednášek vybraných představitelů současné psychoterapie, které odezněly na konferenci v kalifornském Anaheimu v prosinci roku 1990. Každý autor je uveden krátkou výstižnou charakteristikou i malou fotografií a jeho referát je doplněn komentářem dalšího odborníka i záznamem autorových odpovědí na otázky posluchačů.

Zeigovi se podařilo shromáždit skutečně významné osobnosti. Rodinnou terapii zde například reprezentují Minuchin, Whitaker, Haley, Madanesová, Watzlawick a Selvini Palazzoliová, kognitivně behaviorální přístupy Ellis, Lazarus a Wolpe, humanistické Bugental a May, Gestalt terapii manželé Polsterovi, dynamické přístupy Masterson a Marmor, bioenergetiku Loewen, transakční analýzu Gouldingová, ericksonovskou terapii Zeig.

V úvodu poznamenává eklekticky orientovaný Zeig s určitou lítostí, že většina řečníků predestřela své vlastní pohledy na principy a praxi psychoterapie nekriticky, aniž se nechala ovlivnit míněním jiných. Lazarus si ve své přednášce o multimodální terapii přímo stěžuje na přetrvávající dogmatismus představitelů "čistých" škol. Já jsem byl naopak potěšen zjištěním, že představitelé hlavních škol stále ještě hlásají to, co se stalo součástí výkladu jejich učení v současných učebnicích.

Přednášky jsou svěží a k živosti textu přispívají i konfrontace s dikutérem, například když Minuchin komentuje výklad Ellisův, Szasz reaguje na přednášku Wolpeho, Meichenbaum diskutuje s Palazzoliovou a Ellis kritizuje Meichenbauma. Knihu lze doporučit každému psychoterapeutovi: může být úvodem k různým přístupům a zároveň jejich užitečnou aktuální rekapitulací.

Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc.